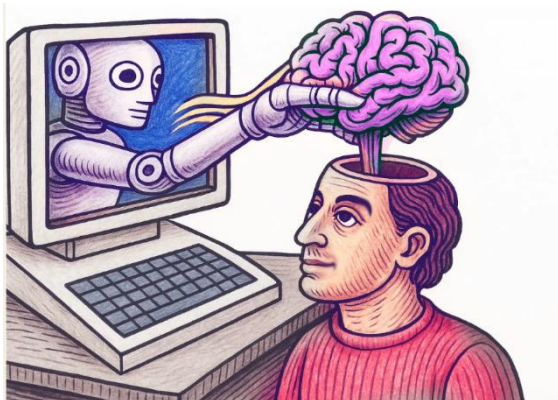

UMJETNA INTELIGENCIJA – PRIJATELJ ILI NEPRIJATELJ NAŠEG MOZGA?

Pametni alati u rukama učenika

Umjetna inteligencija – prijatelj ili neprijatelj našeg mozga?

Ako vam kažem neku stručnu riječ, kao npr. dopamin, a nije vam poznato značenje, vjerojatno ćete danas to pitati čovjekovog novog najboljeg prijatelja. Ne psa, ni konja, čak ni drugog čovjeka, već... ChatGPT! Poznata umjetna inteligencija rješava vaš problem za svega

Izvor: <https://tinyurl.com/25p6yc99>

nekoliko sekundi – može odgovoriti na pitanja, napisati tekst, pomoći u učenju. Zašto biste išli težim putem kad možete biti zadovoljni svojim radom, a rješenje Vam je tako blizu i ruci i srcu? Za nešto za što bi vam trebalo nekoliko minuta, sati, dana, tjedana – „naš prijatelj“ to obavi dok ste rekli ChatGPT ili još brže, „AI“. Razlika u pretraživanju leži u tome što je na internetu nešto napravio čovjek, dok ovdje robot sažima nešto je napravio čovjek. Čujete li koliko to glupo zvuči? Netko je provodio dane zapisujući o nekoj temi, dok AI to ukrade i „kiti se tuđim perjem“. Nije ogromna šteta ako nekoliko puta pitamo za pomoć, ali neki se ljudi tomu obraćaju i za najveće sitnice – pitaju što odjenuti toga dana. Neki mu se obraćaju kao prijatelju, povjeravaju mu svoje probleme, tajne, a on to može slati negdje dalje.

Fenomen koji osvaja učenike

Sigurno ste se našli u situaciji gdje su djeca počela govoriti nekakve totalno nepovezane stvari poput poštapalice „6, 7“ ili „Špijuniro golubiro“ te vi, umjesto da sami potražite značenje putem Google tražilice, vjerojatno tražite pomoć ChatGPT-a jer na kraći i na brži način saznajete o čemu je riječ. Možda su to besmislice, ali što bi se dogodilo kad bih vam rekla da je to prijetnja ljudskom rodu na razne načine? Svoja mišljenja o umjetnoj inteligenciji i brainrotu potražili smo u našoj školi razgovarajući s učiteljicama i pedagoginjom.

učiteljica 2.a Anita Domitrović

Jeste li primijetili kako Vaši učenici drugog razreda govore o brainrotu (riječi, poštapalice i izrazi koji dolaze s interneta) Utječe li takav sadržaj na koncentraciju i ponašanje tijekom nastave?

„Bez obzira na to što ne znaju značenje, što god čuju, počnu koristiti u svakodnevnom govoru, npr. onaj ‘6, 7’ ili bi na spomen toga pljeskali kao da su na predstavi. Što se tiče ponašanja, puno manje međusobno razgovaraju, agresivniji su i nemaju strpljenje jedni za druge jer im ti kratki videi uništavaju koncentraciju koja je također

Trudim se što više odmaknuti ih od tih uređaja i, umjesto toga, potičem ih na igranje, druženje i stvaranje novih prijateljstava jer je to vrijednije od bilo kojeg videa.

učiteljica Anita Domitrović

smanjena i onda kada ne dobiju nešto istoga trena. Brzo gube zanimanje te je nekad toliko intenzivno da ne mogu saslušati ni rečenicu do kraja, nego počnu raditi nešto po svome, makar to ne bude dobro.“

Učiteljica nadodaje da bi učenici trebali provoditi što manje vremena na internetu iako bi internet mogli koristiti za nekakve pametne, obrazovne svrhe.

Dopamin – prava ili prividna sreća?

Hormon zaslužan za našu sreću nalazi se u mozgu – dopamin. Dopamin je poput nagrade, oslobodi se kad smo sretni, zadovoljni ili motivirani. Kratki i šareni sadržaji ispunjavaju te kriterije. Kad bismo pogledali nekakav motivacijski video, npr. video kako idemo vježbati u teretanu ili kad bismo vidjeli neko dijete koje redom ispucava sve poštalice, a da ne zna gdje mu je kraj i jednostavno se moraš nasmijati – tada izlazi dopamin. Ako se to događa prečesto, nakon svakog listanja, postane iscrpljujuće. Više nije prava sreća. Ukratko, svaki video nas usređuje i naš mozak željno čeka „sljedeći udarac“ koji traje prekratko, čime nam se smanjuje raspon pozornosti i nestaje istinska sreća. Nekoć šareni svijet, pun ljubavi, sreće i boja, sada se čini „prazan“.

pedagoginja Željka Maic

Školska pedagoginja Željka Maic jedna je od osoba koja nam može dati mišljenje o pretjeranoj konzumaciji kratkih, šarenih digitalnih sadržaja na koncentraciju. „Učenici su sve više i više naviknuti na brze i šarene sadržaje zbog čega koncentracija drastično opada. Dok se održavaju predavanja, mirni su prvih nekoliko minuta, ali za koji trenutak, kako bi se to reklo, više ‘ne šljive ni pet posto’. Gledaju kroz prozor jer ih ne zanima ili počnu crtati po bilježnici jer im je dosadno ili jednostavno krenu odmarati oči da vrijeme brže prođe. S druge strane, danas brže pronalaze informacije i vole interaktivne načine učenja. Na društvenim mrežama mogu pronaći stvari koje ih zanimaju, a ne uče se u školama“, kaže pedagoginja.

Kako umjetna inteligencija djeluje na socijalne vještine, kritičko mišljenje i odgovornost učenika? Znamo kako AI radi, ali što AI radi nama?

AI može potaknuti suradnju, raspravu i odgovornost, ali postoji granica koju se ne smije prijeći. Ta granica je kad počnu razgovarati s AI-jem kao sa psihologom ili s prijateljem čime se zamjenjuju pravi, ljudski odnosi s robotskim.

Potaknula bih učenike da prvo razmisle samostalno, a tek si onda traže pomoć AI-ja, i to kao provjeru. Umjetna inteligencija može biti pametan alat, ali ne smije zamijeniti naše razmišljanje, kreativnost i znatiželju.

pedagoginja Željka Maic

„Škole bi trebale uvesti pravila korištenja umjetne inteligencije kao što bi trebale uvesti i posljedice“

učiteljica informatike Vlatka Bakarić

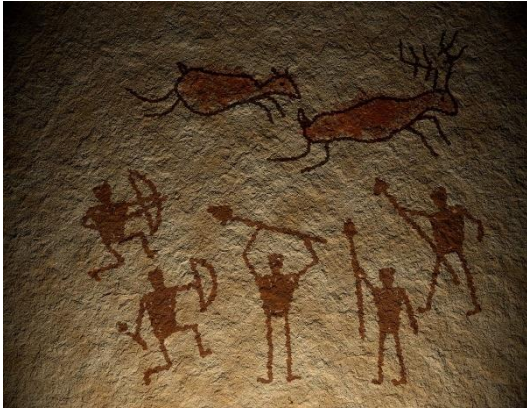
O načinu korištenja AI-ja razgovarala sam s učiteljicom informatike Vlatkom Bakarić koja učenike na svom satu uvodi na pravilan način u virtualni svijet koja kaže: „Vidim AI kao alat koji može pomoći učiteljima i učenicima, ali ne kao zamjenu za učitelja. AI može olakšati učenje, no ključnu ulogu i dalje imaju ljudski odnosi i kritičko razmišljanje. Škole bi

trebale uvesti pravila korištenja umjetne inteligencije. Time učenici uče kako umjetna inteligencija treba biti pomoć i provjera, a ne izvor njihovog rada.“

AI nije nešto čega se treba bojati, ali nije ni čarobno rješenje. Važno je da djeca uče razmišljati, pitati i stvarati, da tehnologiju koriste kao pomoć. Razmisli pa klikni!

učiteljica V. Bakarić

Umjetnost nije isto što i umjetna inteligencija

Neki idu čak toliko daleko da traže pomoć umjetne inteligencije za pisanje ili slikanje, kreativne sposobnosti, socijalne probleme itd. Nazivaju se piscima ili umjetnicima, a oni sami kažu da su se služili AI-jem jer je to „samo da im prepravi pogreške“? Ljudi su se od kad je svijeta i vijeka

bavili umjetnošću. Sami su se učili. Živimo u dobu u kojem nam je sve dostupno. Zar one prve špiljske slike trebaju nestati samo jer su ljudi postali lijeni? Umjetna inteligencija nije sposobna stvarati, samo je sposobna krasti. Postoji mogućnost i da se promijeni povijest kakvu poznajemo danas. Sve zbog jednog malog *skrola* ili pitanja umjetnoj inteligenciji. Zar bismo u takvom svijetu voljeli živjeti? Ne – brain rot poštapalica „Nikad nije kasno“ često je istinita, ali što ako jednom bude kasno? Jedno pitanje ili samo jedna osoba može prevagnuti hoće li se sve promijeniti na bolje ili lošije. Dovoljna je jedna osoba da započne dobru, neizbrisivu promjenu. Ta osoba možete biti upravo vi.

Gabriela Verhaz